

Zelfverloochening

Jan Proos

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Artikel over Calvijns visie op het doel van ons leven. Wij zijn geen heer en meester van onszelf, maar behoren toe aan God. Wij onderwerpen ons aan de leiding van de Heilige Geest zodat Christus in ons leeft en ons regeert.
Bronvermelding	Proos, J.P. (2009) Zelfverloochening. In: Aan de slag met Calvin, Bronteksten op school - deel 1 (pp. 56-57) Gouda: Lectoraat Onderwijs & Identiteit
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Hoofd/hart
Plaatsingsdatum	2009
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Onderwerpen, vernieuwing van het gemoed

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevenden*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

Tekst 16 Zelfverloochening. Boek III, VII

Calvijn heeft als humanistisch geleerde grote kennis van de Griekse filosofen. Hij weet wat zij gemeen hebben met het christelijk geloof, maar hij weet ook nauwkeurig aan te geven waarin het christelijk geloof een andere koers kiest. In de onderstaande tekst zien we aan het eind wat het grote verschil is tussen heidense filosofie en christelijk geloof als het gaat om het doel van het christelijk leven. De filosofen beginnen met de rede en proberen via die weg de mens tot het doen van goede daden (zedes) te bewegen. Het christelijk geloof onderwerpt zich aan de leiding van de Heilige Geest, zodat Christus in ons leeft en Hij ons regeert.

III.7.1 Wij zijn geen heer en meester van onszelf, maar behoren toe aan God

Hoewel de wet van de Heere een voortreffelijke en volmaakt geordende werkwijze behelst om het leven in te richten, heeft het de hemelse Meester toch goed gedacht de Zijnen op een nog zorgvuldiger manier te vormen naar de regel die Hij in Zijn wet voorgeschreven heeft. Die methode gaat uit van het beginsel dat het de plicht van de gelovigen is hun lichamen aan God te geven als een levende, heilige en Hem welgevallige offerande en dat daarin de rechte manier om Hem te dienen gelegen is. Daaraan wordt ook het argument ontleend voor de vermaning dat zij zich niet moeten aanpassen aan de gedaante van deze wereld, maar veranderd moeten worden door de vernieuwing van hun gemoed, om te beproeven wat de wil van God is. Dit houdt heel wat in! Dat wij aan God geheiligd en gewijd zijn, betekent dat we voortaan niets meer denken, zeggen, overwegen of doen dan wat tot Zijn eer is. Want wat heilig is, kan niet voor een onheilig doel gebruikt worden zonder Hem daarmee groot onrecht te doen.

Indien wij dan niet van onszelf, maar van de Heere zijn, is duidelijk welke dwaalweg we hebben te vermijden en waarop alles wat wij in ons leven doen gericht dient te zijn. Wij zijn niet van onszelf; dan mag ons verstand of onze wil dus geen heerschappij voeren over wat wij denken en doen. Wij zijn niet van onszelf; dan mogen we het ons dus niet ten doel stellen te zoeken naar wat voor ons in lichamelijk opzicht dienstig is. Wij zijn niet van onszelf; laten we onszelf en alles wat van ons is dus zoveel mogelijk vergeten. En andersom: wij zijn van God; laten we dus voor Hem leven en sterven. Wij zijn van God; laat Zijn wijsheid en Zijn wil dus de leiding hebben bij alles wat wij doen. Wij zijn van God; laat ons leven dus in alle opzichten op Hem gericht zijn als het enige wettige doel. O, hoe ver is hij gekomen die geleerd heeft dat hij niet van zichzelf is en die daarom afstand gedaan heeft van de leiding en regering over zijn eigen verstand om die aan God over te dragen! Want zoals het een verderfelijke kwaal is die mensen rechtstreeks tot de ondergang voert, wanneer zij het roer in eigen handen houden, zo is het de enige haven van behoud om niets te weten of te willen van zichzelf, maar slechts de Heere te volgen waar Hij voorgaat.

Laat dit dan de eerste stap zijn, dat de mens afstand doet van zichzelf, om zo met alles wat in hem is zich toe te leggen op het volgen van de Heere. Met dit 'volgen' bedoel ik niet alleen wat vervat ligt in 'luisteren naar het Woord', maar een volgen waarin de geest van

de mens, vrij van het eigen gevoel van het vlees, zich geheel en al richt naar de wil van Gods Geest. Hoewel deze verandering (die Paulus de vernieuwing van het gemoed noemt) de eerste stap tot het leven is, hebben de filosofen er geen van allen weet van gehad. Die vertrouwen de leiding over de mens slechts aan de rede toe; naar haar alleen moeten we volgens hen luisteren, kortom, aan haar alleen dragen ze de zeggenschap over de zeden over en haar alleen staan ze dit toe. De christelijke wijsheid (christiana philosophia) daarentegen draagt de rede op haar plaats af te staan, zich aan de Heilige Geest ondergeschikt te maken en zich te voegen onder Zijn juk, zodat de mens nu zelf niet meer leeft, maar Christus in zich draagt Die leeft en leiding geeft.

Vragen:

1. Wat doet het ons dat Calvijn zegt dat we in principe onze *lichamen* aan God moeten offeren? Christelijk geloof is toch iets van de *ziel* en van het *hart*?
2. Ga na wat Calvijn bedoelt met het gezegde 'dat wij niet van onszelf zijn' en wat dat betekent voor het christelijk onderwijs.
3. Probeer duidelijk te maken wat het betekent 'dat wij van God zijn' en waartoe ons dat kan inspireren.
4. Wat geen wijsgeer heeft gekend is 'de vernieuwing van ons gemoed'. Welke beelden roept dat begrip 'vernieuwing van het gemoed' op bij ons? Hoe zou je dat tegen kinderen zeggen?
5. Hoe voorkomen we als leerkrachten dat we handelen op de 'Griekse manier': de regeltjes uitleggen op basis van het verstand en niet op grond van de Bijbel?